

» AGRICOLA «

SOC. AN. DE ASIGURĂRI GENERALE

FONDATA
1906

FONDURI DE GARANȚII LEI: 35,473.258

*Primește asig-
urări în toa-
te ramurile*

Direcțiunea gene-
ală: București, Ca-
lea Victoriei Nr. 11

Direcțiunea regio-
nală: Cluj, Str.
Nicolae Iorga 11

Reprezentanțe: Toate orașele din România

Banca Centrală

PENTRU INDUSTRIE ȘI COMERT
SOC. AN. IN CLUJ

Str. Reg. Maria Nr. 1-3

Capital: Lei 50,000.000

Fondri: Lei 8,000.000

Filiale: Alba-Iulia, Bistrița, Hațeg, Sibiu, Turda

Secția de cereale - Secția de Coloniale
Fabrică de surogat de cafea „Centrala”
Secția specială pentru ciment - Secția
de bancă și devalize - Execută tot
felul de operațiuni bancare, plăți
pe toate piețele interne și streine
Depunerile se fructifică în
condițiunile cele mai favo-
rabile - Impozitul du-
pă depuneri îl plă-
tește institutul

LEGATURI DIRECTE CU AMERICA!

BANCA CHRISSOVELONI

SOCIETATE ANONIMĂ ROMÂNĂ

CAPITAL
ȘI REZERVA

LEI 350,000.000

SUCURSALA CLUJ

SEDIUL CENTRAL BUCUREȘTI

Sucursale: Constantinopol, New-York,
Brăila, Constanța, Galați, Sibiu. // Bănci
afiliate: Banca de Devalize și Lombard, București,
Banca Ardeleană Casa de Economie Cluj, Chris-
soveloni & Co. Paris, Chrissoveloni & Co. Viena

TELEFON: 379, 62, 427, 980

CASA DE PĂSTRARE ȘI BANCA

DE CREDIT DIN
CLUJ SOC. AN.

CLUJ, PIATA UNIRII

Capitaluri
proprii Lei

77,000.000

7

SUCURSALE:

IN DEJ, DICIOȘAN-

MARTIN, ALBA-IULIA ȘI TÂRGU-MUREȘ

Efectuază
avantajos
orice ala-
ceri bancare

Ardealul Juridic

Revistă de Drept și de Unificare Legislativă
Doctrină, Jurisprudență, Legislație comparată

Revista apare regulat la 1 și 15 a fiecărei luni afară de lunile de vacanță Iulie și August (iar în cursul anului excepțional ca număr dublu) când apare odată pe lună

Abonamentul pentru	Instituții și Autorități	600 Lei pe 1 an
:	Advocați	500 Lei pe 1 an
:	Magistrați	400 Lei pe 1 an
:	Un număr simplu	30 Lei
:	Un număr dublu	35 Lei
:	Un număr vechiu	40 Lei

Redacția: Str. Calea Victoriei No. 53.
Telefon 590. Administrația: Str. Regina Maria 18 (Radio Reclame România S.A.)
unde se primesc abonamentele și orice cereri de adție. Telefon 630

C U P R I N S U L :

1. Divergența și opinia separată de *I. Mănescu*
Preș. Curții de Apel Cluj
2. Interpretarea art. 476 al. II pr. civilă și legea accelerării de *I. P. Vioreanu*
Jud. supleant Trib. Turdu
3. Problema sinuciderii de *Dr. Oa. Apostol*
Medic de spital
4. Interpretarea legii XVII/1884. Jurisprudența Curții de Apel Cluj S. I cu legea XVII/1894 în traducere . . . de *Vioreanu*
Jud. supl. Turdu
- Legea minelor și dreptul comunelor de a se folosi de sare și apa sărată. Jurisprudența Curții de Apel Cluj S. I. cu o notă de *P. D. Rădulescu*
Cons. Curtea Apel Cluj
5. Rezumate de jurisprudențe stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal și Curtea de Casație
6. Informațiuni

Divergența și opinia separată

Judecătorii forțați de funcția ce o îndeplinesc în societate, ca să-și exprime părerea față de varietatea stărilor de fapt și de drept în care se pun semenii lor, se găsesc foarte des în situația de a rămâne în divergență de păreri. Aceasta cu atât mai mult, cu cât trebuie să se pronunțe într'un timp determinat de lege.

Acesă împrejurare a trebuit să o aibă în vedere legiuitorii și au căutat deși în mod incomplet, să facă posibilă transarea proceselor.

Să vedem care este situația în Ardeal.

Avem mai întâi art. 140 din Regulamentul interior al tribunalelor (ord. M. de Just. Mag. No. 42200/914) care prevede: „In cauze civile judecătorul poate să înainteze înscris, președintelui, în trei zile, opinia sa separată, care se deosebește de hotărârea majorității. Opinia separată înaintată astfel, închisă în plic trebuie cusută la originalul hotărârei. Înaintarea opiniei separate trebuie notată și pe conceput hotărârei“.

Art. 144 același regulament în ce privește afacerile penale prevede; „...dacă voturile

se împart între mai multe opinii, trebuiesc învederate constituirile hotărârei precum și voturile și anume în așa chip, că pe coloana stângă a procesului verbal (de consfătuire) se scriu în mod cronologic, chestiunile interlocutorii ivite în decursul dezbaterii și după fiecare pe coloana dreaptă a procesului verbal, se scriu voturile. La sfârșitul procesului verbal se pune rezultatul consfătuirii și voturile privitoare la hotărârea în fond“.

Noua lege de organizare judecătorească este foarte enigmatică în această privință.

Iacă cele câte-va articole care se referă la chestia ce ne preocupă.

Art. 20 al. 7. „In materie penală, de contencios administrativ și faliment, precum și în cazul când judecă ca instanță de apel sau recurs, tribunalul va fi compus din doi judecători sau un judecător și un supleant cu dreptul de a judeca. In caz de divergență de opinie între ei, tribunalul se va completa cu un al treilea judecător“.

Art. 37 al. 1. „Ședințele Curții se țin cu complet de trei consilieri, deciziunea putându-se da cu majoritate de doi în toate apelurile contra sentințelor pronunțate de judecătorul unic, precum și în afacerile penale“.

Aliniatul 5. „In toate celelalte apeluri... Curtea de Apel nu poate judecă decât în complet de cinci și cu majoritate de trei“.

Art. 163. „Divergențele, dacă nu se pot rezolva în chier ședința în care s'a produs, se judecă în termen maximum de 10 zile și cu precădere asupra afacerilor din acea zi“.

„Divergențele trebuiesc, sub pedepse disciplinare, să fie totdeauna motivate și la curți și la tribunale“.

Lipsa de detalii din noua lege de organizare judecătorească se explică prin faptul că în vechiul regat, aceste detalii se găsesc

în articolele: 116, 117, 118 și 330 Pr. civilă.

Iacă textul acestor articole:

Art. 116. „Dacă părerile se împart, pricina se va judeca din noui în aceeași zi sau în altă. Părerile împărțite se vor trece motivate în procesul verbal al ședinței”

Art. 117. „Dacă la noua înfățișare vor fi mai mult de cât două păreri, judecătorii în număr mai mic, sunt datorii să se unească cu una din părerile judecătorilor în număr mai mare”.

„Dacă însă părerile vor fi împărțite pe jumătate se chiamă un alt judecător sau supleant spre hotărârea chestiunii; în lipsă de judecător sau supleant se chiamă un avocat din cei prezenți”.

„În acest caz părțile vor pleda din nou chestiunea asupra căreia s'a ivit divergență”.

„Judecătorii vor putea reveni asupra părerilor lor de mai înainte”.

„După judecarea punctelor rămase în divergență, completul care a judecat înainte de ivirea divergenței, va putea continua cu cercetarea pricini”.

Art. 118. „Minoritatea va fi datoare sub aceeași pedeapsă, a și da părerea motivată în josul hotărârei tot în acelaș timp când majoritatea își dă părerea sa”.

Art. 330. „Când într'o Curte de Apel se vor împărți părerile se va chema un alt judecător și se va pleda pricina din nou”.

„În caz de lipsă de judecători se va putea chema unul din avocații înscris în tablou, aflați în sala de ședință”.

„Dacă se vor ivi mai mult de două păreri, cei mai puțini la număr se vor uni cu părerile celor mai mulți”.

Dar și aceste detalii nu sunt nici suficiente și nici destul de clare.

În Ardeal de fapt n'a existat cazul de divergență, pe motivul că, completele la tribunal și curți au fost de trei membrii.

Și dacă se întâmpla, ca fie care membru să fie de câte o părere, soluția era dată de art. 142 al ult. din Regulamentul serviciului interior al tribunalelor, care oprea ivirea divergenței și pe care îl vom cita mai jos.

A venit legea din 1923 publicată în M. Of. No. 60 prin care s'a dispus că: „La tribunalele din Ardeal se va putea judeca și cu senate compuse din completuri de câte doi judecători”.

„În caz de divergență se va desemna prin tragere la sorți un al treilea judecător și se va rezolva procesul chiar în ziua când s'a ivit

divergență, iar când amânarea este inevitabilă, se va da termen de urgență”.

În esență acest text s'a trecut și în noua lege de organizare după cum am văzut mai sus.

Trebue să remarcăm că și din celirea textului de mai sus lipsa totală de detalii este destul de importantă.

E lesne de înțeles în ce situație ingrată au fost puși magistrații din Ardeal.

Noroc că prin înființarea judecătorului unic, ocaziunea divergențelor a devenit mai rară judecată urmând a se face tot mai rar în complete de doi membri.

În Ardeal însă, a existat opinia separată și a fost reglementată, după cum am văzut mai sus prin citarea art. 140 și 144 din Regulamentul serviciului interior al tribunalelor.

Este lesne de înțeles, că în lipsă de detalii din legea din 1923, din noua lege de organizare judecătorească, și din noul regulament al serviciului interior al tribunalului, tribunalele din Ardeal s'au găsit și se găsesc încă, într'o mare incurcătură, în cazuri în care trebuie să judece în doi (art. 20 al. 7 l. org. jud.).

Legea de organizare judecătorească prevăzând obligațiunea pentru cei doi membri, ca în caz de divergență, să-și motiveze opiniile (art. 163 al. 2) înainte chiar de a veni cel de al treilea membru, și ne dând nici o lămurire dacă opiniile trebuiesc să fie publicate, ei care nu cunoșteau opinia separată de cât sub forma secretă, n'au putut ceda ca să le publice, decât față de împrejurarea că trebuiau să justifice pentru ce chemă un al treilea membru în judecarea procesului.

O chestie pentru care Regulamentul Unguresc rămâne în picioare, este aceasta:

Ce se va face, dacă complectându-se tribunalul cu un al treilea, și acesta își are opinia lui separată?

Pentru această împrejurare legea de org. și regulamentul românesc nu are nici o prevedere.

Regulamentul unguresc însă prin art. 142 al. ult. prevede: „Dacă nici după votarea președintelui (este vorba de completul format din trei membrii) nu se ajunge la o majoritate de voturi, votul cel mai avantajos pentru părât sau acuzat se va socoti la votul, care le este mai apropiat dar mai puțin avantajos”.

O altă chestiune pentru care nu știu dacă nu trebue să opinăm că este cazul ca regulamentul unguresc să rămâne în picioare, cel puțin pentru tribunale este: Cum se va proceda în cazul dacă din cei trei membri care

au judecat, unul totuși rămâne de opinie separată ?

Legea de organizare și regulamentul serviciului interior al tribunalelor nu ne spune dacă ea trebuie scrisă în josul hotărârei majorității și deci publicată.

În cazul acesta, textele ungurești care le-am citat mai sus (art. 140 și 144) trebuie să rămână în vigoare, pentru că nu numai că n'au fost abrogate, dar și că o necesitate le reclamă.

O situație curioasă, creiază noua lege de organizare, tribunalelor din întreagă țara când au calitatea de instanțe de casare.

Aceste instanțe trebuiesc să judece și recursurile ca și apelurile cu complet de doi membrii (art. 20 al. 7.).

Pe de altă parte prin aliniatul 10 al aceluiaș articol se prevede că: „Sentințele tribunalului date în recurs vor fi subscrise de toți judecătorii fără mențiunea părerii minorității”.

Resultă de aci, că opiniile să nu fie cunoscute.

Dar completul fiind compus din doi membrii va fi inevitabil cazul de divergență, căci nu ne vine să credem că legiuitorul s'a gândit că totuși și în acest caz, să se dea hotărâre.

În cazul acesta nici vorbă că părerile vor trebui publicate, căci altfel cum s'ar putea justifica chemarea celui de al treilea membru.

Iacă pentru ce, viitorul legiuitor va trebui; sau să rupă cu tradiția, ca în recursuri să nu se arate opinia separată sau să dispue ca recursurile să fie judecate de la început de cel puțin trei membri.

Care este situația la Curțile de Apel ?

Legea de organizare judecătorească nu face de cât să semnaleze cazul de divergență la Curțile de apel (art. 163 al. II) însă nu dă lămuriri, nici atât cât a dat pentru tribunale prin art. 20 al. 7.

Când putem avea divergență la Curțile de Apel ?

Curțile trebuie să judece (art. 37) cu complete de trei consilieri și cinci consilieri.

Ca să fie cazul de divergență ar trebui ca în completele de trei, fie care membru să aibă câte o părere, iar în completul de cinci, doi de o părere, alți doi de altă părere și în fine unul singur de a treia părere.

Cazuri greu de întâmplat, este adevărat, dar totuși posibile de vreme ce legea a semnalat divergență și la această instanță.

Altfel în completul de trei, dacă doi sunt de o părere și al treilea de altă părere, sau în completul de cinci dacă trei sunt de o părere și ceilalți doi de altă părere sau fie care

din ei de păreri deosebite ; hotărârea se poate pronunța în mod legal (art. 37) și ea va fi aceea a majorității.

Ce soluție dă legea pentru aceste divergențe ?

Nici una.

Nici chiar procedura din vechiul regat nu are soluție decât pentru divergență în care s'ar găsi completul în cinci dar pentru divergență completului de trei, nici acolo nu găsim soluție.

Găsim ceva în noul regulament al Curților de Apel dar care nu ne poate servi la nimic.

Art. 25 al. II zice: „În caz de divergență, părerile vor fi de asemenea formulate îndată, semnate și citite. Motivarea fie cărei păreri va trebui făcută înainte de termenul fixat pentru rezolvirea divergenței în caz când ea nu va putea avea loc în aceeași zi”.

Se naște întrebare ce se va face la noua dezbateri care va avea loc imediat sau în altă zi ? La tribunale se zice că se va chema un al treilea membru. Se poate spera oare, că dacă se va pleda din nou în fața aceluiaș judecător, căci cel puțin așa este principiul divergențelor, ca judecătorii care au luat parte la provocarea divergenței să facă parte din completul în fața căruia se va pleda din nou cauza, vor reveni asupra părerilor pe care le-au avut la prima dezbateri ?

Dar dacă judecătorii vor starui în opiniile lor și a doua oare ?

Tacerea rămâne tot mai profunză.

Regulamentul unguresc și anume art. 142 care l-am citat deja pare că tot are o soluție ce se poate aplica și în cazul completului de trei și în cazul completului de cinci. Are însă defectul că nu arată cine apreciază și decide că opinia cutare este mai avantajoasă pentru părât sau acuzat.

La Curțile de Apel, pot însă să survie mai des împrejurarea opiniei separate.

Legea de organizare nu are nici în privința aceasta vre-o normă.

Avem însă noul regulament al serviciului interior al Curților de Apel care din fericire tratează aproape complet chestia.

Art. 25 al. I se rostește astfel :

„Când curtea nu va judeca ca instanță de casare, părerea minorității va fi de asemenea constatată în scris în josul dispozitivului, semnată de membrii și citită de președinte”.

Din acest articol rezultă în mod precis că opinia separată este publică și deci rămâne abrogată dispozitivul plicului închis din regulamentul unguresc.

Aceasta ar fi situația divergenței și opinii separate după textele actualmente în vigoare.

După cum vedem aceste chestiuni nu sunt tratate complet.

Importanța lor însă este incontestabilă.

Judecătorii în exercitarea funcțiunii lor sunt cercetători ai adevărului și al legalității. Ei trebuie ca să desprindă adevărul din faptele prezentate și probate de părți și să imprimе legalitatea, bazați pe cunoștințele lor juridice și rigiditatea textelor de lege.

Pentru desăvârșirea acestei opere, ei trebuie să fie animați de dorința, ba chiar de ambiția de a lucra cât mai bine, cât mai distins, aceasta fiind interesul justiției, interes care rămâne în strânsă legătură, cu interesul de a se remarea al magistratului.

Nota personală a magistratului se impune prin opera lui.

Ideia că opinia fie căruia va triumfa față de opinia altora, va naște dorul de studiu și aprofundare.

Pentru această luptă, divergență și opinia separată este un bun stimulent și ocazie.

Regretăm că acest stimulent și ocazie nu este lăsată tocmai celei mai înalte instanțe, instanței de casare.

Ideia că publicului, singur de data aceasta, i s'ar putea da ocazia să aprecieze la justă măsură valoarea înalților magistrați și încă acolo unde interesul justiției este mai mare, ar aduce un mare profit justiției.

Faptul că majoritatea dictează, distruge calitățile elementelor muncitoare și doritoare de a înalța justiția la înălțimea care merită.

Acestea fiind zise, asupra importanței divergenței și opiniei separate, voesc să spun câte-va cuvinte, asupra modului cum trebuiesc redactate opiniile.

Sunt uni magistrați, cărora li se pare ca foarte bine venită ocazia divergențelor și opiniei separate, pentru ca să își manifeste toate patima, criticând opinia celorlalți. De multe ori această critică merge până la jiguire, dacă nu chiar până la insultă.

Să ne închipuim că fie care din partide ar face la fel.

Nu este așa că spectacolul ar fi destul de trist?

Redactarea opiniilor trebuie să fie la înălțimea misiunii celor cari le redactează.

Argumentele trebuiesc să fie trase din bogăția, cunoștințelor și din vederea clară a situațiilor juridice a celui ce argumentează; iar nu din sărăcia de cunoștințe și din lipsă de vederi clare a celor ce sunt de altă părere.

Opera arată calitățile autorului și nu trebuie uitat dictonul marelui Boileau când vorbește despre caractere: *Le style c'est l'homme*.

Nu este permis magistratului ca chiar în altarul justiției să-și dea drumul patimilor și defectelor, înjosind măreția ei.

Magistratul, când își redactează motivele opiniei sale, să-și închipue că opinia sa este singura hotărâre ce s'a dat în proces. Să facă abstracție de împrejurarea că altul a avut altă opinie și de modul cum acela și-o va motiva. El să-și desăvârșească opera făcând să rezulte superioritatea lui din argumentare logică și pur juridică.

De altfel nu trebuie să peardă din vedere cea ce îi recomandă legea de organizare judecătorească prin art. 136 care se rostește astfel: „Membrii corpului judecătoresc sunt datori să păstreze cuviință și demnitate atât în raporturile lor *reciproce* sau ierarhice, cât și față de celelalte autorități publice“.

I. Mănescu,
Președinte la Curtea de Apel
Cluj.

Interpretarea paragr. 476 al. II legea I:1911 combinat cu 62 și 46 legea accelerării referitor la existența dreptului de apel în procesele care au o valoare sub 5000 lei.

Dreptul, știință eminentamente evolutivă, prezintă de multe ori lacune, pe care judecătorul chemat a le aplica, le poate da o interpretare sau alta, putând fi mai aproape sau mai departe de intenția legiuitorului, după cum textele noi sunt puse sau nu, în concordanță cu legile vechi chemate a fi completate.

O mulțime de legi create pentru a da o normă de procedură unitară, în legislațiunile diferite ale noilor ținuturi, au deschis un câmp vast conflictelor și controverselor, care oricât de neînsemnate ar fi ca urmări, sunt destul de nefaste pentru justițiabilii chemați ai guvernului nesiguranța și lipsa de precizie.

Se știe că prin art. 476, al II. Pr. civ. se majorează inclusiv capital și procentele la suma de 5000 lei, iar conf. art. 64 l. ccc. sentințele date de judecătorii în aceste procese nu sunt susceptibile decât de recurs la Tribunalele respective.

Cazurile cele mai frecvente sunt procesele de conturbare în posesiune date în competența judecătoriei de ocol a căror valoare este fixată de reclamant după apreciere de multe ori sub 5000 lei.

Contr. sentințelor date în aceste procese și care vin la Tribunal în a doua instanță, se pune întrebarea: dacă ele sunt susceptibile de apel, urmând normele procedurii civile ardelenne, sau trebuiesc conf. art. 62 și 34 legea acc. lăsată la o parte normele generale ale procedurii civile și privind valoarea proceselor, — indiferent de natura lor — singura care ar lega instanța, calea de atac nu poate fi decât recursul?

Conf. normelor în vigoare, apelul există în toate cazurile în care procedura civilă îl prevede, judecătorul trebuind a ține seamă de natura procesului, iar nu de valoarea ce el o are.

În adevăr art. 476 legea I. 1911, care prevede căile de reformarea ale hotărârilor date în prima instanță, enunță în mod general că apelul are loc întotdeauna, afară de cazurile când legea îl exclude, dispozițiune completată prin al II. al aceluiaș articol, unde în mod limitativ se poate vedea că apelul contra sentințelor judecătorești de ocol nu are loc în procesele intentate pentru: plăți de bani, îndeplinirea unor lucrări sau pentru bunuri mișcătoare numai când valoarea lor nu trece de 50 lei la început, majorata la 200 lei prin legea din 4 August 1921, apoi la 5000 lei prin legea accelerării.

Ca chestiune de Doctrină este știut, că o lege nouă nu abrogă o lege veche, decât fie în mod expres, fie în mod tacit, când dispozițiunea de ele ei sunt contrare cu dispozițiunile legii vechi.

Or legea accelerării nu a abrogat întru nimic normele generale ale § 476 pr. civ. ci numai a majorat valoarea pentru cazurile specificate în al II. al aceluiaș § în mod limitativ, care treptat, treptat au fost urcate până la 5000 lei.

În consecință per a contrario. toate procesele purtând asupra unui bun imobiliar și în general asupra oricărei chestiuni de drept chiar sub 5000 lei, care nu intră în cadrul niciunui din cele 3 cazuri limitativ prevăzute de § 476 al II. sunt susceptibile de apel la Trib. în a doua instanță, adică beneficiază de normele generale înscrise în pr. civilă.¹

Vioreanu P. Ion
magistrat în Turda

¹ Probabil că nu aveți cunoștință de art. 77 din legea Curtei de Casație. I. M.

Problema sinuciderii

Una din faptele sociale, care dă naștere la multe și chiar vii discuțiuni, este și sinucideria.

Ea este un rău moral, dar și social. E un rău contagios. Probă, alătea cazuri de epidemii simulate în diferite timpuri și la diferite neștuni.

„Sinucideria este un act de supremă apărare contra durerii și în mecanismul său este un act rațional“.

„Sinucideria este un simptom de disoluție socială“.

Când individul este pus în fața unei situații dureroase sau periculoase, situație pe care cu forța, energia și mijloacele sale nu le poate învinge, instinctiv el caută să fugă ca și în fața unui foc mare, unei furtuni, inundații sau cutremur. În acest caz pericolul este în individ, în trupul său, în gândirea sa. Pentru unii motivul sinuciderii poate pare insuficient, pentru alții foarte legitim, iar pentru ală categorie de oameni, absurd. Nu i toldeaua un act de nebunie. Sigur însă, că e vorba de *leșitate*.

Numărul celor ce se dau cu a lor vrere morții, crește mereu la noi. Nu avem statistici la îndemână, dealtfel la noi așa ceva se obține cu greu. E lucru

necesar însă, ca toți cei chemați să se intereseze și să apere sănătatea socială să studieze chestiunea, să vadă cari sunt cauzele dect, și remediile sinuciderii.

Dela început trebuie să subliniem printre cauzele extensiunei moderne a sinuciderii sunt unele *psihologice*, iar altele *sociale*.

Sinucideria în primul rând e o afacere *personală*; aceasta nu înseamnă însă, că societatea nu va suferi prin altarea, excluderea și topirea unei celule din corpul său.

Cauzele sinuciderii

a) *Nebunia*. Sunt autori, cari pretind că toți cei ce se sinucid, sunt nebuni. E drept, că sunt foarte mulți dintre cei ce au tendință la sinucidere, cu alienație mintală.

Unii sunt victimele unor impulsțiuni brusce și brutale, pe cari individul nu le poate anihila, baricada sau înfrâna, alții sunt prinși în ghiarele unei obsesiuni, o idee fixă, alții vor să scape de anumite halucinații, ce-i terorizează; alții s'au săturat de această viață pământească și do-esc alta mai fericită, alții în fine, lucru straniu, de teama morții se sinucid. Aceștia se sinucid fără motiv sau cu motive imaginare.

b) *Zguduirea puternică nervoasă* a populații după războaie, cutremure, revoluții, etc.

c) *Alcoolismul*. Alt flagel social contra căruia și la noi în țară s'a întreprins o cruciadă. Alcoolismul acționează indirect. Supraexcitația datorită alcoolului poate evoca brusc la om ideea de „a zbura în eternitate“. În stare de veghe acest lucru nu l-ar fi făcut. Un exemplu tipic îl citează *Brière de Boismont* în lucrarea sa „*Du suicide et dela folie sulcide*“.

Dukheim, contestă influența alcoolului. Alți autori o susțin.

d) *Slăbirea caracterelor*. Caracterele în van caută forța de a rezista șocurilor existenței, n'o găsesc. Omul timpurilor noastre e mai nervos, mai neurastenizat, mai puțin asigurat contra accidentelor. Din cauza mobilității civilizației de azi, din cauza lipsei de coeziune a societății noastre, individul a ajuns atât de slab, încât cade învins în luptă. Nu numai la individul matur, ci și la copii se observă această slăbire a caracterului.

e) *Educația greșită și în plus surmenajul* agravează această slăbire a caracterului. Din cauza educației greșite, copilul în fața unui obstacol se găsește incapabil să-l sară sau să-l distrugă.

Seneca zice: „Celce nu a rezistat niciodată, nu va putea rezista vieții“.

Copiii nu sunt decât reflexul exagerației părinților lor. Într'un organism supraexcitat, cele mai mici impresiuni se simt prinse de un paratoner, corpul și sufletul lor fiind slab.

g) *Supărările, pierderea averii, jocul de cărți, rânierea vanității, desonoarea, gelozia* recrutează destule victime.

h) *Contagiunea*. De pildă se cunosc epidemii în Germania după apariția romanului *Werther* a lui *Göthe*. Contagiunea — lipsa de stăpânire de sine — e o slăbire a caracterului dealtfel.

i) *Imoralitatea, luxul, egoismul, dorința de plăceri*, acest simbol al vremurilor noastre, sunt toate originea directă a multor sinucideri.

Hipertofia ambițiunii încă este un simptom al suferinții alcătuirii sociale de azi.

* Dr Toulouse *L'art de vivre*. Paris 1925.

** Paul Gaultier *Les maladies sociales*. Paris 1913.

Unii cred că singurul remediu al molimelor de care suferă omenirea este moartea, deoarece nu cu multă cheltuială îl întrebuințază.

Oricât ar pretinde unii că sinuciderea este individuală, nu-i mai puțin adevărat, că și influența socială este apreciabilă. De ex. atunci când j) nu-i lasi individului nici o libertate și aproape deloc personalitate. De ex. la Polinisieni o mică ofensă, la Indieni din America o ceartă în cămin, la Japonezi harakiri, în Indii Iainșii se lasă striviți de idolul Yag-garmat, la Goși și Celji e rușine să mori, onoare să treci sinucis în eternitate.

l) Durkheim a descoperit că sinuciderea variază invers cu gradul de *integrație a grupurilor*. Se pare că omul prea izolat pierde rațiunea de a trăi. Individul are nevoie de o tutelă.

m) Unii autori au observat că în țările catolice spre deosebire de cele protestante, numărul sinuciderilor e foarte scăzut. Aceasta o explică ei prin relaxarea legăturilor societății. Protestantismul, contrar catolicismului, este individualist. Observațiile făcute asupra societății mari: „Națiunea“, le facem și asupra familiei.

n) Tot ceea ce slăbește familia duce mai ușor la sinucidere. Celibatarul este o pradă favorită a sinuciderii. S'a observat că cu cât familia este mai densă, cu atât vreunul din membrii săi se dă mai greu pradă morții voluntare. Localitățile cu natalitatea ridicată au procentul de sinucideri foarte scăzut.

o) Trecând la chestiunea politică și istorică, istoria ne dă dovezi, că sinuciderile sunt aproape reduse la o societate tânără pe cale de concentrație și mărită la statele îmbătrânite, ejunse pe pragul dezagregării (Ex: Elad, Roma, Franța în ajunul Revoluției, etc.).

p) Un economist poate să ne confirme că orice criză economică mărește numărul sinuciderilor. Ex. Durkheim spune „cifra sinuciderilor este un barometru, care reflectează ca o suficientă sensibilitate variațiunile prin care trece viața economică“.

Terapeutică sinuciderilor

1. *Legea* este nepulnicioasă, e lesne de înțeles de ce, față de vinovat. Se pot lua însă măsuri drastice contra celor ce au *indemnat (complici)* sau a dat mijloacele necesare celui hotărât a se sinucide. *)

2. *Intărirea familiei*. Acesta e un indiciu de sănătate civică. Familia, această puternică celulă socială, nu poate fi înlocuită cu nimic.

3. *Restricția divorțurilor*.

4. *Autonomia politică și administrativă* a provinciilor pe care să se grezeze una artistică, una literară și una științifică, foarte pronunțată.

*) Codul penal în vigoare în Ardeal prevede pedepse severe în asemenea cazuri prin următoarele texte:

Art. 282 c. p. ard.: „Acela care prin dorința hotărâtă și serioasă a unei persoane a fost determinat să o ucidă, se va pedepsi cu reclusiunea până la 3 ani.“

Art. 283 c. p. ard.: „Se va pedepsi cu închisoarea corecțională până la 3 ani persoana care decide pe cineva să se sinucidă sau cu știință îi pune la dispoziție în acest scop obiecte sau unelte.“

Iar dacă două persoane au căzut de acord, ca într'un mod stabil, în prealabil, să tragă la sorți, care dintre dânsele urmează să se sinucidă și sinuciderea s'a executat dar persoana n'a murit, se va da ambilor pedeapsa detențiunii dela un an până la cinci ani, iar dacă a intervenit moartea se va aplica la celul rămas în viață detențiunea dela cinci până la 10 ani.“

Codul penal român neconținând texte exprese se vor aplica în astfel de cazuri dispozițiile dreptului comun relative autorii morali, complici și tăinuitori.

5. *Iniințarea de syndicate profesionale cu scopul de a încadra pe individ.*

6. *Remediul moral: Educația civică, morală, atât de neglijată în familii și școli.*

Programul va fi complexat cu ridicarea sentimentului religios.

7. *Combaterea luxului și desfrâului.*

8. *Protecția femeii și a orfanilor.*

Dr. Od. Apostol
Medic de spital, Publicist

JURISPRUDENȚA

Curtea de Apel Cluj

Secție I

Dec. N. C. 2093/926.

Apel respins — Nu este loc la admiterea excepțiunii delatorii prev. de art. 180 pct. 1 și 2 Pr. civ. deoarece — Directorul unei societăți pe acțiuni nu poate fi considerat ca angajat comercial sau om de ajutor, pentru-ca înainte de a se adresa Trib. cu acțiunea de plata onorariului, să se adreseze autorității industriale conf. art. 122 și 176 din legea industrială XVII. 1884 — Iar referitor la excepțiunea 180 pct. 3 nu poate fi admisă căci art. 11 din p. civ. prevede că hot. trib. nu poate fi atacată pe nici-o cale de reformare sub motiv ca afacerea ar fi de competența jud. de ocol

S e n t i n Ț a

Respinge apelul și menține sentința Tribunalului Cluj Secția I. cu No. 220 din 4 Martie 1926. Obligă pe părâta apelantă să plătească reclamantului prin dr. Eugen Luszlig în 15 zile sub sancțiunea execuțiunii silită suma de 1200 (unamiedouă sute) Lei cheltuieli de judecată.

M o t i v e

Asupra apelului făcut de societatea pe acțiuni a comercianților din Cluj pentru procurarea de mărfuri contra sentinței cu No. 220/1926 a Tribunalului Cluj S. I. din 4 Martie 1926.

Având în vedere că prin această sentință Tribunalul a respins excepția dilatorie ridicată de părâta apelantă, în baza art. 180 pct. 1 și 2 pr. civ. și a ordonat continuarea procedurii.

Având în vedere actele din dosar și concluziunile orale puse la prima instanță, din cari reesă că reclamantul fost director efectiv a societății părâte, reclamă suma de 22.000 Lei restul salariului său pe anul 1921, pe care apelanta nu-i l'a plătit și se opune a-i plăti;

Având în vedere că părâta societate a ridicat la prima instanță excepția dilatorie bazată pe dispozițiile art. 180 pct. 1 și 2 tinzând la respingerea acțiunii, pe motivul că reclamantul trebuia să se adreseze mai întâi autorității industriale conform art. 122 și 176 din legea industrială XVII. 1884 pentru ași valorifica pretențiunea;

Considerând, că asupra acestui incident dilatoriu Tribunalul motivează suficient, că în speță nu poate fi vorba de angajați comerciali și oameni de ajutori ai unei întreprinderi comerciale, ci de un director efectiv, față de care dispozițiunile articolelor din legea industrială mai sus citate nu sunt aplicabile; aceste texte își au aplicațiunea, când este vorba de angajați comerciali de conducători de prăvălii cum se enumără prin art. 92 al legii citate, iar nu și la directorii societății cum era reclamantul.

Că această motivare fiind conform spiritului și

textelor legii industriale, Curtea o adoptă în întregime și apelul bazat pe reaua interpretare a textului art. 180 pct. 1 și 2 p. c. îl respinge ca neintemeiat;

Având în vedere, că părâta prin apelul său scris după ce și revoacă apelul pe baza art. 180 pct. 1 pr. civ., se referă în susținerea lui la incidentul dilatoriu bazat pe disp. art. 180 pct. 3 pr. civ., susținând că afacerea ar fi fost de competența Judecătoria de Ocol conf. art. 1 pct. 2 lit. e din pr. civ.

Considerând, că deși la prima instanță nu sa ridicat și discutat incidentul bazat pe art. 180 pct. 3 pr. civ., totuși Curtea găsește că și această parte a apelului trebuie respinsă, întrucât art. 11 din pr. civ. psune categoric, că hotărârea Tribunalului nu poate fi atacată pe căi de reformarea din motivul că afacerea se ține de atribuțiunea judecătoria de ocol.

Dată și pronunțată în camera de consiliu a Curții de Apel Cluj S. I. astăzi 18 Ianuarie 1927.

Notă. Dăm în traducerea legea aplicată în speța de mai sus:

Art. 176 legea XVII: 1884 precum și ordonanța No. 72.400 din 25. XII. 1914.

(Legea industrială în vigoare. — Salariați și patroni.)

Art. 176. — Cauzele referitoare la orele de lucru și teorie, stabilite între industriași și învățăcei, calfe sau muncitori, care în urma nerespectării din partea unuia sau altuia ar ar da naștere la nedumeriri sau daune, în urma neînceperii la timp a lucrului, continuării sau sistării în condițiunile stabilite deja între părți, cad în competența la judecătoria a autorității industriale sau comisiei de împăciuire (compusa fără drept de apel conf § 141 legea XVII: 1884) sau revizuire.

Partea nemulțumită cu hotărârea autorității industriale sau comisiei de împăciuire, are drept de apel în termen de 8 zile dela data pronunțării hotărârei la instanța competentă a judeca, însă aceasta nu împiedică executarea hotărârei.

Acest articol a fost complectat prin ordonanța M. J. Ungar Nr. 72.400 din 25. XII: 1914 care a reglementat procedura în cauzele sosite dela autoritățile industriale, înaintea judecătoria de ocol (publicată în M. Of. Nr. 402 l. K. XXIII 778 Bp. Közl.) astfel:

Procedura de urmat în cauzele aduse dela autoritatea industrială sau comisia de împăciuire în fața judecătoria o normez în baza autorizației primite în alin ultim al § 26 legea LIV: 1912 privitoare la punerea în vigoare a pr. civ. legea I: 1911.

§ 1. În sensul al II § 176 din legea industrială cuprinsă în art. XVII: 1884 partea nemulțumită cu hotărârea autorității industriale, respectiv a comisiei de împăciuire, e în drept să-și valideze pretenția în termen de 8 zile dela publicarea hotărârei pe calea

comună a legii, în sensul art. 26 legea LIV: 1912 se înțelege fără considerare la valoarea obiectului de proces, judecătoria.

Partea nemulțumită cu hotărârea e obligată, ca declarația privitoare la ducerea cauzei înaintea judecătoria, să o facă înscris sau verbal în fața autorității industriale sau comisiei de împăciuire, care procedează în cauză.

Această autoritate, trimete actul cuprinzând declarația sau procesul verbal dresat de ea, în cel mult 8 zile de la data declarațiunei, împreună cu toate actele cauzei, acelei judecătoria pe teritoriul căreia își are sediul; partea dispozitivă a hotărârei atacate o reține în copie și notează pe aceia numele părții care a atacat, ziua declarațiunei și ziua trimeterii actelor, indicând judecătoria.

Pentru omiterea termenului de opt zile prevăzut în al. I, se poate face justificarea, iar cererea de justificare, trebuie expusă în declarație și asupra aceleia, judecătoria decide înainte de desbateră fondului.

§ 2. În acele cauze duse înaintea judecătoria, în sensul §. precedent, care cad în competența autorității industriale sau a comisiei de împăciuire a corporației industriale, trebuiesc aplicate normele de procedură în vigoare la judecătoria de ocol cu următoarele abateri:

Punct 1: Dacă autoritatea industrială sau comisia de împăciuire a declinat în mod jure valid competența materială, judecătoria în sensul dispozițiilor art 26 legea LIV: 1912, nu poate refuza demersul în cauză pentru lipsa procedurii premergătoare. (Legea I: 1911 § 180 p. 2.)

Punct 2. Dacă la desbateră fixată nu s'a prezentat una dintre părți referitor la urmările omisiunei, trebuie aplicat § 445 legea I: 1911 cu acea deosebire, că la deciderea cauzei, trebuie luat în considerare cuprinsul procesului-verbal, dresat înaintea autorității industriale sau comisiei de împăciuire.

Punct 3. Contra sentinței nu are loc opoziție.

Judecătoria potrivit rezultatului procesului, va decide și privitor la suportarea cheltuielilor înaintea autorității industriale sau comisiei de împăciuire.

§ 3. Dacă cauza a fost dusă înaintea judecătoria, aceasta poate suspenda la cerere executarea hotărârei autorității industriale sau comisiei de împăciuire, dacă din datele produse, se arată probabilă neintemeinicia preten-

țiunei precum și aceia că execuția în regres e periclitată.

Cererea pentru suspendare se poate înainta și prin declarație (§ 1) și se poate rezolva și fără ascultarea părții adverse.

Judecătoria poate face pendentă suspendarea de o cauză ce este a se da din partea petentului.

Judecătoria poate revoca la cerere hotărârea adusă în chestia suspendării.

Contra deciziei de suspendare sau a revocării suspendării nu are loc apelul separat.

Efectul suspendării execuției e acela, că efectuarea execuției se întinde numai până la asigurarea pretențiunii și pentru aceasta — afară de cazurile licitației prealabile normate în legea execuției — nu se poate ordona și efectuarea licitației, suma de bani incursă prin execuție nu se poate folosi pentru îndestularea executentului ci trebuie depusă la mâna judecătorului.

Creanțe sechestrate nu se poate transmite asupra următorului și nu se poate mandata la mâna lui.

În cazul execuției asupra mobilelor, sau pentru extradare de hârtii de valoare, are loc numai cuprinderea obiectului condamnățiunii sau punerea sub sechestru, iar în cazul când lipsește obiectul condamnățiunii, are loc sechestrul până la concurența valorii obiectului.

În caz de suspendarea execuției la cererea judecătoriei îi sunt a se trimite și actele execuționale.

§ 4. Dacă cauza nu a fost dusă înaintea judecătoriei în sensul § 1, hotărârea definitivă a autorității industriale sau comisiei de împăciuire și tranzacția încheiată înaintea aceleia, cu aplicarea corespunzătoare a §§ 363, 564 legea I: 1911 se poate ataca în termenul prevăzut de § 567 legea I: 1911.

Acțiunea trebuie intentată la judecătoria pe teritoriul careia se află sediul autorității industriale sau comisiei de împăciuire, care a procedat în cauză.

La procedură se aplică normele de procedură a judecătoriei de ocol. Desbaterea și hotărârea într'at în urma cazului de atac, e necesar, trebuie să se extindă și asupra obiectului cauzei înaintea autorității industriale sau comisiei de împăciuire.

În acele cauze care în sensul art 176 legea XVII: 1884 pot fi duse înaintea judecătoriei, nu are loc revizuirea pe cale administrativă (art 10 legea XX: 1901).

§ 5. Aceasta ordonanța în cauzele în cari partea nemulțumită cu hotărârea autori-

tații industriale le validează pe calea comună a legii în baza art 156 legea XIX: 1907 în termen de 15 zile de la publicarea hotărârei, se aplică următoarele abateri:

1. Dacă judecătoria găsește că în cauza prevăzută în aliniatul ultim al art 194 legea XIX: 1907 nu a procedat autoritatea industrială competența conform acestui aliniat, transpune cauza la judecătoria competentă după sediul casei cercuale de asigurare a muncitorilor sau a casei de ajutorare a bolnavilor.

2. Suspendarea executării hotărârei autorității industriale (§ 3 p. 3) nu poate fi făcută pendentă de cauză ce ar da-o casa cercuală.

§ 6. Această ordonanța intră în vigoare la 1 Jan. 1915 odata cu pr. civ. și trebuie aplicată în toate cauzele în cari procedura înaintea judecătoriei la intrarea în vigoare nu s'a terminat, chiar și atunci dacă în aceste cauze autoritatea industrială sau comisia de împăciuire a terminat procedura înainte de intrare în vigoare.

Colecționată de d-l

I. Vioreanu magistrat. trib. Turda.

Curtea de Apel Cluj

Secția I. (Contencios administrativ)

N. C. I. 2004—926

Nu se aduce nici-o vatamare drepturilor unei comune, când Direcția Regiei Monop. Statului autoriză pe locuitorii altor comune să se folosească de sarea și apa sărată dintr'un izvor sărat aflat pe hotarul comunei reclamante și astfel acțiunea în contencios introdusă în virtutea art. 1 din legea pentru contenciosul ad-tiv nu este întemeiată, de oare-ce Direcția Regiei Monop. Statului prin deciziunea atacată în contencios n'a făcut de cât să-și exercite în drept exclusiv al ei derivând din art. 27 din legea pentru administrarea Monop. Statului și art. 1 și 2 punct VIII. din legea minelor.

Deciziune

Respinge ca neîntemeiată acțiunea în contencios făcută de comuna Slătinița jud. Năsăud pentru anularea deciziunii Nr. 59.588 din 28 August 1926 dată de Direcțiunea generală a Regiei Monopolurilor Statului.

Motive

Având în vedere că în virtutea art. 1. din legea pentru contenciosul administrativ comuna polițică Slătinița din județul Năsăud introduce cererea înaintea acestei Curți pentru anularea Deciziunii Direcțiunii Generale a Regiei Monopolurilor cu Nr. 59.588 din 28 August 1926.

Având în vedere că prin menționata deciziune, Direcția Generală a Regiei Monopolurilor Statului motivând dreptul său asupra fântânelor sărate și în special și asupra fântânei sărate din hotarul comunei Slătinița din jud. Năsăud aproabă cererea locuitorilor din comunele Nepos și Feldru din județul Năsăud de a se folosi și întrebuința la nevoile lor apa sărată din acea fântână că și locuitorii comunei Slătinița.

Având în vedere că prin asemenea aprobare Direcțiunea Regiei Monopolurilor Statului departe de a vătămă drepturile comunie dispune Slătinița

cum crede necesar și în interesul populației de un drept al său propriu, drept consimțit prin legile existente.

În adevăr art. 27 din legea pentru administrația și exploatarea Monop. Statului recunoaște numai Statului dreptul de exploatare și folosință asupra tuturor izvoarelor sărate de orice fel mai departe art. 29 prevede că Regia Monop. Statului n'are nevoie de nici o autorizare pentru a face explorări sau exploatarea a zăcămintelor de sare de pe orice proprietate. În fine art. 30 prevede sancțiuni penale contra oricărei persoane care ar estrage și s'ar folosi în mod clandestin de sarea provenind din saline ape sărate, izvoare, fântâni sub ori ce forme pedepsind chiar pe proprietarul suprafeței terenului de pe care s'ar fi extras sau folosit sarea fără știrea și autorizația regiei.

Considerând că față de aceste dispozițiuni legale consecința logică este aceea că Statul are un drept exclusiv recunoscut prin lege asupra zăcămintelor de sare oricum s'ar afla și oricare ar fi proveniența ei.

Având în vedere mai departe că prin art. 1 din legea Minelor din 4 Iulie 1924 se prescrie că sunt și rămân ale Statului în toată dezvoltarea lor de la suprafațe până la ori ce adâncime: zăcămintele substanțelor minerale din cari se pot extrage metale, metaloide ori combinațiuni ale acestora etc. rămânând la dispoziția proprietarului suprafeței masele de rocă comune carierele de materiale de construcție și depozitele de turbă; iar prin art. 2 din zisa lege în enumerarea substanțelor cari formează obiectul legii minelor punct VIII. sub titlu săruri și ape sărate se cuprind sărurile provenind din izvoare și ape sărate bineînțeles de pe orice proprietate.

Având în vedere că în virtutea acestor legi extinse pe întreg teritoriul țării, Statul, prin Direcția Generală a Regiei Monop. Statului n'a făcut prin deciziunea atacată în nulitate decât a uzat de un drept legal și exclusiv al său dând autorizarea comunelor Nepos și Feldru a întrebuița și ei ca și locuitorii din comuna Slătinița de sarea provenită din fântâna sărată din hotarul comunei Slătinița.

În consecință prin deciziunea de mai sus neaducându-se nici o vătămare drepturilor comunei Slătinița acțiunea în contencios asupra căreia Curtea este chemată a hotărâ nu este întemeiată și de aceea cu drept cuvânt a trebuit respinsă cum sa arătat în dispozitiv.

Data și pronunțată în ședința publică astăzi 9 Februarie 1927.

Adnotare. Prin art. 1 din legea pentru Contenciosul administrativ, se permite, ori-cui s'ar pretinde vătămat în drepturile sale printr'un act administrativ de autoritate, făcut cu călcarea legilor și a regulamentelor sau prin reaua voință a autorităților administrative, de a rezolva cererea privitoare la un drept, să facă cerere pentru recunoașterea dreptului său, la instanțele judecătorești competente arătate în dispozițiunile următoare ale acestei legi.

În virtutea acestor dispozițiuni, se face cererea în contencios adusă în judecata Curței

de Apel s. I. soluționată prin deciziunea mai sus publicată.

Speța tranșată de Curte rezolvă pentru prima dată chestiunea de a se ști, dacă dreptul de proprietate asupra unui teritoriu suferă vre-o știrbire în favoarea altuia și până unde se întinde drepturile proprietarului terenului.

De și în principiu proprietatea unui teren este dreptul de a dispune liber și oricum va voi de suprafață și de subsolul lui, totuși acest principiu suferă o atingere în privința subsolului pe baza legii Minelor și a Regiei Monop. Statului, acolo unde se găsesc minerale și substanțe din cele enumerate de această lege. În acest caz proprietarul terenului are numai dreptul la despăgubirea suprafeței degradate pentru lucrările ce trebuiesc făcute în interesul exploatarei și mai departe în anumite cazuri are și un drept de redevență după o înțelegere stabilită cu exploatarea.

Între drepturile rezervate prin legea Minelor și prin legea Monop. Statului se enumeră ca aparținând Statului și zăcămintele de sare sub ori-ce formă s'ar găsi cum și sarea din izvoarele sărate de pe ori-ce proprietate. (Vezi art. 27, legea Monop. Statului și art. 1 și 2, pct. VIII. din legea minelor din 1924).

Intemeindu-se pe aceste dispozițiuni, Regia Monop. Statului ca autoritate în drept, acordă la cererea locuitorilor din comunele Nepos și Feldru din jud. Nasăud, dreptul de a lua și ei apă sărată dintr'un izvor aflat pe teritoriul comunei vecine Slătinița.

Această comună crezându-se vătămată în drepturile sale de proprietate introduce cererea în contencios, cerând anularea deciziunii Regiei pe motiv, că proprietatea izvorului îi aparține și deci nu poate Regia Monop. Statului să dispună de dreptul ei de proprietate.

Curtea de Apel prin deciziunea ce publicăm aplicând dispozițiunile legilor de mai sus a soluționat în mod juridic cererea recunoscând dreptul Statului — exercitat prin organul lui Direcția Regiei Monop. Statului — asupra izvorului sărat de pe hotarul comunei Slătinița, respingând acțiunea în contencios și hotărând, că prin deciziunea sa Regia n'a făcut de cât să-și exercite un atribut al dreptului de proprietate conferit Statului prin legile enunțate.

Petre D. Rădulescu
Consilier la Curtea de Apel, Cluj.

Domnii abonați ai revistei sunt cu insistență rugați a trimite abonamentul ce ne dătoresc și a-l reînnoi fără întârziere.

Administrația

REZUMATE DE JURISPRUDENȚE*Stabilite de instanțele judecătorești din Ardeal și Curtea de Casație*

Legea rechizițiilor — chirii. Dacă rechiziția în folosul funcționarului, constatată prin bonul comisiunii, stabilește între acesta și proprietarul imobilului rechiziționat, raportul contractului de închiriere. Dacă neachitarea la termen a sumei stabilite drept chirie prin bonul de rechiziție poate atrage desființarea rechiziției pe cale judecătorească. Având în vedere că între părțile litigante nu a fost contract de chirie; considerând că rechiziționarea camerilor, după cum arată reclamantul în folosul părților, nu poate fi considerată ca contract, întrucât contractul este acordul a două voinți libere (art. 861, 869, C. C. A.) ori rechiziția este tocmai negarea ori cărei voinți, negare impusă de interese superioare de ordine și liniște publică, că prin urmare rechiziția nu stabilește între părțile litigante un raport de închiriere, și ca atare, închiriere nu poate exista; de unde urmează că nici suma acordată prin bonul de rechiziție nu este o chirie propriu zisă, și nu poate fi decât o indemnizație, a despăgubire, impusă și aceia proprietarului din același motive ca și rechiziția, și ca atare fiind, neplata ei la timp, nu poate atrage urmările prevăzute de § 1118 C. C. A. și nici celea prevăzute în legea în 27 Martie 1924. Acolo unde și când, această lege se aplică, și deci în speță, pentru aceste motive, nu se poate pronunța sistarea raportului de drept creat prin bonul de rechiziție amintit mai sus și ordonat evacuarea. Reclamantului (proprietar), îi rămâne însă deschisă calea acțiunii judecătorești, pentru ași valorifica creanțele stabilite prin bonurile de rechiziție și cari au devenit exigibile, fiind ajunse la termen; astfel fiind, acest cap de cerere din acțiunea reclamantului a trebuit respins ca nefondat.

Că de altfel, cu privire la rechiziționarea locuințelor, care urmează a fi atribuite militarilor sau funcționarilor publici sunt instituite anumite instanțe speciale „Comisiunile mixte”; iar în contra hotărârilor comisiunilor mixte de rechiziție, înființate pe lângă prefecturile de județ din Ardeal, singura cale de atac este aceea a recursului la Ministeriului de Interne, care hotărăște în ultima instanță; că astfel fiind, în contra hotărârilor Ministeriului de Interne, ne fiind deschisă o alta cale de atac, din acest punct de vedere, instanțele judecătorești nu au căderea de a interveni și ca atare orice plângere făcută acestora prin care s'ar ținde la desființarea hotărârilor comisiunilor mixte, pentru ori ce motive, este inadmisibilă.

Considerând că sumele stabilite prin bonurile de rechiziție amintite mai sus, 400+200 Lei lunar, nu pot avea alt titlu decât a unei indemnizație, o despăgubire plătită lunar de beneficiarii bonurilor de rechiziție, în speță părții către proprietari reclamantul; că plata acestei indemnizații — despăgubiri — fiind stipulată lunar prin bonul de rechiziție, urmează că cu trecerea fiecărei luni acestea devin creanțe exigibile pentru reclamant, și neplata lor în acest caz îndrituiește pe proprietar (reclamantul) la valorificarea lor pe cale judecătorească. Că sumele au fost achitate prin depozit judecătorec de către părți, dar ulterior, de care fapt reclamantul n'a ținut seamă. Acțiunea fiind respinsă cheltuelile au trebuit

acordate reciproc. (N. C. 2370/1926 judecătoria mixte Blaj, judecător Ghețu.)

Fapta unui părat care consind larbă își lasă coasa pe terenul din folosința sa, în care instrument un cal al reclamantului se rânește, nu poate provoca responsabilitate pecuniară civilă în folosul reclamantului. Considerând că reclamantul încearcă să-și bazeze acțiunea pe un delict sau quasidelict ce pretinde că ar fi săvârșit păratul

Considerând că legiuitorul nu distinge între delict și quasidelict, ci stabilește regula generală, că orice fapt ilicit care a cauzat cuiva prejudiciu, poate provoca o responsabilitate civilă pecuniară.

Un fapt nelicit se califică delict, dacă s'a săvârșit cu intențiunea de a cauza prejudiciu; iar dacă este fără intențiune, atunci constituie un quasidelict, de unde urmează că și neglijența sau imprudența omului care cauzează altuia un prejudiciu obligă pe acesta din a cărui greșală s'a ocazional, a-l repara, și buna credința a celui care produce vătămarea nu-l scutește de repararea prejudiciului cauzat, căci buna sau reuacredință în asemenea cazuri, nu pot avea cel mult urmări decât asupra quantumului despăgubirilor de acordat, prin urmare, pentru ca o faptă a omului să dea loc la dauneinterese, nu e suficient ca această faptă să fi adus altuia prejudiciu, dar trebuie ca autorului căruia i se atribuie acea faptă, să i-se poată imputa cel puțin o greșală și ca greșala să nu fie din partea prejudiciatului, pentru că în asemenea caz partea prejudiciată nu și poate întemeia pe propria sa greșală sau vină o asemenea acțiune.

Este faptul săvârșit de părat un fapt ilicit? desigur că nu, întrucât de nicăiri nu rezultă — nici din lege nici din uz — că păratul n-ar fi putut să-și lase coase în teritoriul unde reclamantul nu avea nici un drept; astfel fiind urmează că păratul prin faptul de mai sus n-a săvârșit un fapt ilicit și ca atare n'ar putea fi obligat la repararea prejudiciului cauzat; mai mult, că este stabilit în principiu, față de regulile generale de drept, că este permis oricărui să uzeze de drepturile proprietății, fie că le exercită în numele său propriu, fie că le exercită în al adevăratului proprietar, de altfel indiferent în ce raport s'ar găsi cu aceasta, numai să nu fi trecut, să nu fi depășit drepturile acestuia, atingând drepturile altuia și cauzându-i pagubă ori așa fiind păratul consind și lăsând coasa în otavă proprietății a carei folosință o avea nu a făcut altceva decât să uzeze de un drept ce i conferea acesteia dreptul ei de proprietate, de unde urmează că păratului nu i-se poate imputa nici mecar vre'o greșală sau imprudență, întrucât reclamantul n'avea nici un drept în otava proprietății, și ca atare nici calul acestuia n'avea ce căuta acolo; ori dacă reclamantul după cum afirmă în acțiune a scăpat calul, și acesta din instinct s'a dus la caii păratului în otava proprietarului unde s'a lăsat în coasă după cum am arătat mai sus, apoi aceasta este din vina reclamantului care n'a luat măsurile necesare ca să și poată stăpâni calul, care a trecut în teritoriul vecinului, fapt care de altfel este calificat ca o contravențiune cămpească, și de aci rezultă că culpa sau greșala este de partea prejudiciatului, în speță reclamantului; așa fiind urmează că reclamantul își întemeiază acțiunea pe propria sa vină, greșala ori aceasta este inadmisibilă. Din cele de mai sus rezultând că fapta

pârâului nu poate da loc la responsabilitate civilă pecuniară, a trebuit să resping acțiunea reclamantului față de pârât. (Nc. 2605/922 Jud. mixtă Blaj. Judecător Eug. Ghetu.)

Mandat de arestare. Confirmare. Ce se înțelege și în ce mod trebuie făcut raportul prevăzut de art. 97 Pr. p. rom. și 290 din legea de Organizare judecătorească. În fapt: Apelantul se plânge, că judecătorul de instrucție odată cu cererea de reconfirmarea mandatului de arestare nu a făcut raportul cerut de art. 97, ci o simplă adresă prin care cere reconfirmarea.

În drept: Din cuprinsul art. 97 din Pr. p. rom. și 290 din Legea de org. judecătorească rezultă, că judecătorul de instrucție trebuie să refere Tribunalului în termen de 3 zile asupra anulării mandatului de arestare. Menționatele texte neprevăzând modul în care judecătorul instrucției va raporta Tribunalului utilitatea mandatului pe care l-a emis sau nevoia de a se menține acel mandat, evident, că acel raport sau referat îl poate face Tribunalului în orice mod — adică fie în scris, fie verbal. Dosarul cauzei deci putând să fie înaintat Tribunalului cu adresă sau brevi manu, este suficient numai ca Tribunalul să fie în puțință de a se pronunța asupra mandatului de arestare numai din lipsa raportului, atunci când se constată că Tribunalul a luat cunoștință de nevoia de a se menține în arest preventiv pe inculpat, din ordonanța magistratului instructor, aflată la dosar (Camera de punere sub Acuzare de pe lângă Curtea de Apel din Cluj. Decizia nr. 82/925.)

Ordonanță definitivă. Opoziția ei la Camera în partea prin care s'a decis menținerea arestului. Inadmisibilitatea. În fapt: inculpatul a făcut apel contra acelei părți a ordonanței definitive a judecătorului de instrucție, prin care s'a decis ca inculpatul să rămână arestat până la judecarea în fond a procesului.

În drept: Art. 137 din Pr. p. rom. consfințește dreptul prevenitului de a opoza ordonanțele judelei instructor date în virtutea art. 117 din acelaș cod, în sensul că îi pune la dispoziție o cale de atac la Camera de Punere sub Acuzare contra ordonanței prin care judele instructor i-ar fi respins cererea de liberare provizorie, pe care ar fi făcut-o pe baza principiului enunțat în art. 117, principiu după care eliberarea provizorie se poate cere ori în ce materie și în orice stare a procesului. În speță ordonanța opozată de prevenit, nefiind dată asupra vreunei cereri a sa în sensul de a fi eliberat provizoriu, ea nu poate fi opozată în sensul ca să fie schimbată prin ordonarea liberării provizorie.

Dealtfel Camera nu se poate sesisa nici pe baza art. 117 din pr. p. rom. la care se referă prevenitul, deoarece liberarea provizorie putându-se cere la instanța înaintea căreia e pendinte, iar în speță afacerea nefiind pendinte de cameră, rezolvirea cererii nu este de competența sa.

Deci este inadmisibil apelul la Camera de punere sub Acuzare în contra ordonanței definitive prin care s'a decis menținerea în arest a prevenitului până la judecarea lui în fond (Decizia nr. 23/926 a Camerei de Punere sub Acuzare de pe lângă Curtea de Apel din Cluj).

Există litispendență, când o parte a înientat 2 acțiuni, una în revendicare și alta de escindere? Soluție negativă. Criteriile litispendenței sunt identitatea dreptului împrorocuat, a obiectului și a persoanelor din proces.

Între 2 acțiuni pornite de reclamant, una pentru revendicare și alta pentru escindere, nefiind identitate de drept, respective neavând aceeaș bază juridică, nu există litispendență.

În adevăr acțiunea în revendicare, tinde la stabilirea defenitivă a posesiunii și dreptului de proprietate, iar ceealaltă, acțiunea de escindere, — urmând a fi istentată în termen scurt de 15 zile dela data somașunilor pentru anunțarea prezențunilor, — tinde numai la scoaterea lucrurilor de sub execuție, se judecă ge cale sumară, reclamantul urmând a dovedi numai proprietatea lucrurilor dinainte de execuție, și sentința dată în procesul de escindere nu are efect asupra raporturilor dintre reclamant și cel executat, aceștia putându și valoriza drepturile unul față de altul pe calea dreptului comun, art. 96 legea LX : 1881 (N. c. I 957/926 C. de Apel Brașov, S. I. Ct. Jurid. 2/1927).

Curtea de Casație

Competința Curților de apel ca instanțe de revizuire. Aplicațiune Art. 525 al. II pr. c. Trans. Art. 58 legea accelerări și 79 al. 3 L. Curții de Casație. Prin art. 525 al II pr. civ. din Transilvania Curțile de apel sunt instituite ca instanțe de revizuire în procesele al căror obiect nu trece de 2500 coroane, sumă care prin legea din 4 August 1921 a fost majorată la 10.000 lei, iar ulterior prin art. 62 din legea accelerării judecăților la 50.000 lei.

Această competență a Curților de Apel, ca instanțe de revizuire, a fost menținută atât prin art. 58 din legea pentru accelerarea judecăților cât și prin art. 79 al. 3 din noua lege a Curții de Casație, care în mod categoric arată că în acele cauze, în care după legiurile de până acum (pargr. 525 și 550 al. 2 pr. civ. ard.), Curțile de Apel erau instituite ca instanțe de revizuire (recurs), continuă a avea aceeași competență, urmând a judeca recursurile după normele de competență, prevăzute de acele legiuri.

Acest principiu al continuității competenței Curților de Apel ca instanțe de revizuire (recurs) nu este contrazis nici prin art. 2 din legea organizării judecătorești, întrucât acest text nu face decât să institue — în regulă generală — Curtea de casație ca instanță ordinară de recurs, cu excepțiunea cazurilor în care legi speciale prevăd altfel, principiu reprodus și în art. 2 din noua legea a Curții de Casație; or dispozițiunile din legea accelerării judecăților (art. 58) ca și cea din art. 79 al. III al. legii Curții de Casație, au tocmai caracterul unor dispozițiuni speciale aplicabile până la unificarea legislațiunei la afacerile civile din anumite regiuni ale țării.

Prin urmare, întrucât în speță, obiectul acțiunei introdusă la 27 Aprilie 1920 este de lei 6000, cererea de revizuire urmează a fi judecată de Curtea de Apel din Timișoara. (Cas. III dec. 1060 din 19-Noembrie 1926).

Cambie. — Condiții esențiale. (Art. 3, 6 și 112 Leg. cambială). Dintr'un act numit cambie, din care lipsește o condiție esențială, beneficiarul nu poate deriva obligațiuni cambiale. Având în vedere motivele cererii de revizuire, prin care se susține că Curtea de apel a dat sentința atacată cu violarea normelor de drept material, stabilind că cambia din discuțiune este nevalidă și că din ea nu se poate valorifica nici un fel de pretențiune cambială.

Având în vedere sentința supusă cererii de revizuire, din care rezultă că Curtea de apel pentru a respinge apelul recurentului și a menține sentința primei instanțe examinând cambia inacționată constată că cambia nu este nici a cambie proprie și nici cambie străină, deoarece cambia nu are un beneficiar în favorul căreia a fost admisă, ia pe de altă parte pentru că nu este trasă asupra intimatului, căci deși pârâțul este indicat și ca tras reclamantul face promisiune de plată comună cu pârâțul și în baza acestora conchide că cambia nu întrunește condițiunile esențiale, prevăzute de legea cambială și prin urmare din ea nici nu poate să rezulte o obligațiune cambială.

Considerând că legiuitorul când prin art. 3 și 112 din legea cambială stabilește condițiunile esențiale ale unei cambii, pe de altă parte prin art. 6 din invocata lege prevede și sancțiunea, că din un act numit „cambie” din care lipsește vre-o condițiune esențială, nu pot deriva obligațiuni cambiale;

Că astfel fiind și din momentul ce Curtea de apel a stabilit că cambia din discuțiune nu întrunește condițiunile esențiale nici cambiei proprii și nici a unei cambii străine a făcut o justă aplicare a normelor de drept cambial statuând că în speță nu rezultă obligațiuni cambiale și prin urmare cu drept cuvânt, a respins apelul recurentului. (Deciziunea No. 1217 din 16 Noembrie 1926.)

• • •

Cerere de Revizuire. — Stabilirea sistemului de probațiune la instanța de revizuire — desdăunare. (Art. 534 pr. civ. Ung.; Art. 272 cod. com.). Instanța de revizuire hotărăște în baza stării de fapt stabilită de instanța de apel, față de care nu pot servi ca dovezi numai procesele verbale cu desbaterile și onexele lor.

Partea care este în drept a pretinde desdăunare a poate cere completă rezultând din lege. Dreptul de despăgubire odată stabilit autoriză partea de a pretinde atât daunele efective cât și câștigul de care a fost privat. (Cas. III No. 895/1926.)

• * •

Succesiune. Actiune admisă definitiv. Deciziune de predare. Instanța nu este obligată a suspenda predarea până la terminarea procesului în reinorie Art. 88 legea XVI din 1894. Potrivit disp. art. 88 din legea XVI. din 894 dacă procesul intentat pentru succesiune s'a terminat prin sentința definitivă și în baza acesteia este necesară darea deciziunii de predare, judecătoria de moștenire are obligația sa ia dispozițiunile necesare pentru continuarea procedurii succesoriale și predarea moștenirii, conform normelor citatei legi.

De oarece nu există nici o normă de drept conform creia judecătoria de moștenire ar fi obligată să suspende predarea moștenirii până la terminarea procesului în reinorie, în speță Inalta Curte găsește că bine și fără a viola vre-un text de lege a respins Tribunalul apelul recurenților prin care cereau suspendarea predării succesiunii până la terminarea procesului de reinorie. (Cas. I Dec. 4105/926) R. J. (927).

• • •

Funcționar. Punere în disponibilitate pentru necunoașterea limbii. Statutul funcționarilor. În fapt: Din deciziunea atacată cu recurs și actele aflătoare la dosar, se constată că recurentul prin deciziunea Primăriei municipiului Târgu Mureș, a fost pus în disponibilitate, din funcțiunea de geometru, ce ocupa la acea Primărie, pentru necunoașterea limbii oficiale. Recursul a fost respins.

În drept: Art. 31 din regulamentul pentru aplicarea Statutului funcționarilor publici, prevede că funcționarul este obligat a cunoaște limba oficială a Statului, și că funcționarii cari se găsesc în serviciu la data publicării regulamentului, cum este în speță, vor fi supuși în cursul anului 1924, în baza unor dispozițiuni ministeriale, la un examen de cunoașterea limbii oficiale; acei cari vor reuși la examen vor fi îndepărtați, având dreptul să se prezinte din nou la examen și în cazul când vor reuși vor putea fi reprimiți în locurile vacante.

Din textul articolului citat reiese în mod neîndoios că cunoașterea limbii oficiale se cere în mod imperios pentru toți funcționarii Statului, indiferent dacă sunt definitivi sau stabili, deci Curtea de Apel nu a violat nici o normă de drept când, în speță, a respins cererea recurentului privitoare la anularea deciziunii Primăriei orașului Tg.-Mureș, prin care a fost pus în disponibilitate din funcțiunea ce ocupă la acea Primărie, având recurentul posibilitatea de a se prezenta din nou la examen și în caz de reușită putând fi reprimiți în serviciu în locurile vacante. (Cas. III dec. 934 din 28 Octombrie 1926. J. R. 1927.)

• • •

Infracțiune pedepsită cu reclusiunea. Dacă pedeapsa poate fi suspendată. Din art. 2 Nov. penală rezultă că pedeapsa nu se putea suspenda dacă a fost pronunțată pentru o infracțiune care după lege se pedepsește cu temniță grea (muncă silnică) sau reclusiune.

Prin urmare pedeapsa prescrisă pentru infracțiunea imputată în speță recurentului fiind reclusiunea, cu drept cuvânt și în conformitate cu legea instanța de apel nu a decis suspendarea pedepsei. În speță recurentul fusese condamnat la 3 luni închisoare corecțională în baza art. 370 cu aplicațiunea art. 92 c. p. (Cas. I decizia penală 3477 din 7 Octombrie 1926.)

Recurs. Dacă e admisibil atunci când se atasă o Scutiuță a Curții de Apel. dată în materie de competență. În fapt. Recurentul Ministerul de Comunicații ataca cu cerere de revizuire sentința Curții de Apel Cluj No.: C. 3079/8/1924, sentința dată în materie de competență.

În drept: Având în vedere ca conform art. 522 alin. 1 proc. Civ. sentința sau partea sentinței dată de instanța de apel în materie de competență, atunci se poate ataca cu cerere de revizuire, dacă este vorba de competență exclusivă prevăzută de lege.

Considerând că în speță nu este vorba de competență exclusivă prevăzută de lege, urmează a se stabili ca sentința atacată este definitivă și în consecința carerea de revizuire a trebuit respinsă ca inadmisibilă (Casația sec. III. Deciziunea No. 1205).

Notă. Deciziunea înaltei curți reproducă mai sus dacă face o justă aplicare a art. 522 din pr. civ. ardeleană, nesocotește însă, după părerea noastră, art. 103 din noua Constituție care prevede că recursul este de ordin constituțional. Dacă distincțiunea prevăzută în art. 522 privește la sentințele date în materie de competență, după cum această se referă sau nu la o competență exclusivă era îndrituită prin textul categoric al menționatului articol, această distincțiune nu se mai poate face astăzi când Constituția a ridicat dreptul de recurs la un principiu de drept constituțional.

Curtea de Casație, secția II (Decizia No. 1585/923 dată sub presidenția d-lui Oscar Niculescu) a stabilit că atunci când un text de lege oprește dreptul de recurs, numai atunci recursul este admisibil, când hotărârea atacată era definitivă în momentul promulgării Constituției. Acest principiu stabilit de Înalta curte este de altfel foarte juridic, deoarece în acest caz s'ar fi atacat principiul autorității lucrului judecat și apoi se știe că orice lege — deci și Constituția — nu au putere retroactivă, decât atunci când aceasta se prevede în mod expres. Este deci incontestabil că atunci când un text de lege oprește dreptul de recurs asupra unei sentințe judecătorești, acest drept există prin textul constituțional, iar art. 522 din pr. civ. — după părerea noastră — trebuie interpretat dela promulgarea noii constituții, în sensul că dreptul de recurs contra sentințelor date în materie de competență este admisibil, fie că se referă sau nu la o competență exclusivă. De altfel tot Înalta Curte, printr-o decizie ulterioară celei reproducute mai sus în procesul dintre Statul român și Banca Agrară privind la privilegiul dat pe baza legii pentru reforma agrară) a respins incidentul de inadmisibilitate ridicat și a judecat — în baza art. 103 din Constituție — recursul în fond.

V. P. Pastia judecător Cluj

INFORMAȚIUNI

Decanatul Baroului Dolj (Premiul Baroului Dolj „Avram Iancu” 1927). — În conformitate cu dispozițiile regulamentului pentru acordarea premiului baroului Dolj „Avram Iancu”, publicat în Buletinul Uniunii Avocaților din România, An. II. N. 7/8 1925, pag. 151 și în revista Justiția Olteniei, An. VII. 1926 No. 1 și 2, pag. 16, Consiliul Baroului Dolj, în cursul anului 1926 a acordat acest premiu dlui George

Alexianu, pentru lucrarea sa „Dreptul Constituțional”, primul volum din „Biblioteca Universitară” de sub Direcțiunea dlui C. Hamangiu, Consilier al Înaltei Curți de Casație și Justiție.

Acest premiu de lei 10.000 este prevăzut în bugetul baroului Dolj și pe anul 1927, pentru cea mai bună lucrare, din ori ce domeniu al dreptului public sau privat, scrisă de un avocat din orice barou din țară.

Termenul de depunerea lucrărilor la Decanatul Baroului Dolj, în cinci exemplare, este până la 1 Septembrie 1927.

Se aduce aceasta la cunoștința tuturor Dilor avocați, definitivi și stagiați. Dim. D. Stoenescu.

Pentru dnii avocați și magistrați recomandăm următoarele cărți de drept, absolut necesare: *Volumul XI—XII din Codul General al României; Legi noi de unificare aplicabile în întreaga țară (Vechiul Regat, Ardeal, Bucovina și Basarabia), adnotate cu referințe și note de trimitere de C. Hamangiu Consilier la Înalta Curte de Casație, directorul revistei „Pandectele Române”. Un mare volum, legat în pânză, hârtie velină, tipărit pe 2 coloane, cu 1240 pagini. Prețul 600 lei. Editura Librăriei Alcalay, Calea Victoriei 27 București.*

A apărut: *Codex Romaniae* cuprinzând toate codurile cu ultimele modificări: Noua Constituție, Codul civil, Procedura civilă, Codul comercial, Codul penal, Procedura penală, Legea accelerării și Codul Silvic, cu un index alfabetic general, adnotat cu referințe și note explicative de C. Hamangiu, Consilier la Înalta Curte de Casație, director al revistei „Pandectele române”. Un volum format portativ de buzunar, tipărit pe 2 coloane, legat elegant în pânză, hârtie subțire specială, cu peste 1000 pagini. Prețul 350 lei. Editura „Cultura Națională”, strada Paris 1 București.

A apărut: *Opere complete în 4 mari volume* premiate de Academia Română cu marele premiu al Statului „Gh. Assachi”; *Codul civil adnotat* cu trimiteri numeroase la doctrina franceză și română și cu jurisprudența română completă dela 1868 până la 1926, cu indexe alfabetice la fiecare articol, de C. Hamangiu, Consilier la Înalta Curte de Casație, directorul revistei juridice „Pandectele române”. Fiecare volum broșat 400 lei. Toate 4 volumele 1600 lei. Legate în pânză 2050 lei. Editura Librăriei Alcalay, Calea Victoriei 27 București.

Dupăcum anunșasem a apărut în broșură și se află de vânzare în editura „Cultura Națională” București „Arbitrărilor Administrative și Legalitatea”, apreciați conferința pe care dl consilier dela Casație *Corneliu Botez* a ținut-o de curând la Institutul de Științe Administrative din București. Problema socială și juridică tratată de savantul conferențiar în această lucrare, este de cel mai mare interes, prezentând soluțiuni cu totul originale și de actualitate.

RENUMITELE AUTOMOBILE

Au sosit
la magazinul
de automobile

IOAN N. JILESCU CLUJ,
STRADA REGINA MARIA NR. 16.

»NATIONALA«
SOC. GENERALA DE ASIGURARE IN BUCUREȘTI

Capital și fonduri de garanții
proprii peste 120
milioane lei

AGENTII IN TOATE ORASELE DIN TARĂ

INDUSTRIA SĂRMEI S. A. Cluj

Fabrica: Ghiriș

Fabricăm :

Sărmă laminată, Fier de beton, Scoabe, Cue de tot felul, Sărmă arsă,
arămiță, Sărmă de oțel, Arcuri de mobile. Sărmă ghimpală, Agrafe.

Cereți ofertă dela singurul încredințat cu vânzarea produselor noastre :

FERARIA SOC. AN.

Cluj, Calea Victoriei No. 29.

Telefon: 4-40, 5-47. — Adresa telegrafică: „FERARIA” Cluj.